

בְּעֵט בְּרָזָל יְהוּדִים לַעַת שֶׁבֶר

גיליון ד' // תשרי תשפ"ו // שבע מאות שלושים ושמונה ימים

זוהי עת חורבן, עת זוועה ועת גבורה. בא גון, באה אנחה, באו היללה והשבירה, טירוף הדעת ושריטת הנפש. עוד לא נדע מה ילד יום - מה יזכר ומה יישכח, מי ינוח ומי ינוע, מי בקצו ומי לא בקצו. זהו הווה רליגיזי מתמשך - כזה שמרעיד את תחושת המציאות היומיומית, שמקלף את המילים השגורות, שאוטם את האוזניים מהלהג, שחושף את הגלעין, שיורד אל מתחת לעור, שמציף את המטען העמוק, הקמאי והמקודש שהמציאות נושאת. זו הזדמנות עברונו לממולל מילים חדשות-ישנות - לפורקן, לנחמה, לזעקה, לחזון, לזעם, ולחוסר אונים. לעמוד נדהמים, לחזות בעיניים כלות, לשוב ולהתפלל בשורות.

בעט ברזל

///

יהודים לעת שבר

קדם
קודש ~ דרך ~ מציאות

בעט ברזל

/// יהודים לעת שבר

גיליון ד // תשרי תשפ"ו // שבע מאות שלושים ושמונה ימים
מהדורה לא ערוכה /// חרבות ברזל

מערכת

אילון אביאור-לובוצקי
עוז בלומן
מתנאל בראלי
סימה יצחקי
צבי לובושיץ
עמרי שרת

הפקה

מרכז קדם

עיצוב כריכה

אורית קלינר

מו"ל

מרכז "קדם", מבית תנועת "עזרא"
בית הדפוס 11, ירושלים

© הזכויות על המאמרים וההפקה שמורות למרכז קדם
הזכויות על "האימה וההתחייבות" שמורות לאהרן אפלפלד
הזכויות על "שלושה פרקי זיכרון ושכחה" שמורות ליצחק גוילי

אר"י בר סימון: אותה האורה שנברא בה העולם
אדם הראשון עמד והביט בה מסוף העולם ועד סופו
כיון שראה הקב"ה מעשה דור אנוש ומעשה דור המבול
ומעשה דור הפלגה שהן מקולקלים
עמד וגנזו מהם שנאמר: וימנע מרשעים אורם
בראשית רבה יב, ו

האור נגנז; אותו האור שאפשר לאדם הראשון לראות את התמונה המלאה,
מסוף העולם עד סופו, כמעט נפל לידי דורות של מושחתים - ולכן נגנז.
לו רק היה האור הזה בידינו בשעה שנעשו בנו אותם המעשים המקולקלים
שעשו בנו דורות האנושות: בימי נח, בימי אברהם, בימי ישמעאל ועשיו;
דור אחר דור אחר דור.

נגוהות ואורות קטנים נותרו בידינו. היהודי חי בעידן שאחרי הגניזה,
ואין לדעת מה יעלה בגורלו עד אשר ישוב אותו האור שמבראשית. הוא
אוחז בידו אורות של עראי ושל מקריות - ועם זאת אורות ברי קיימא: אור
של משפחה המתאחה לאחר אובדן, חסרה אך עודנה עומדת יחד; אור של
ילדים השבים לקיבוץ; אור של גיבורים, פצועים בגוף ופגועים בנפש; אור
של פנים ואור של עורף; אור של זרם החשמל שעדיין מגיע לשקעים,
המאיר את לילות החורף השלישי של המלחמה.

* * *

האם אין זה מאוחר מדי לעסוק ב"יהודי לעת שבר"?
ושמא להפך, דווקא זה הזמן לחשוב על היהודי. שכן השבר מוטמע
בקיום היהודי מאז ומקדם, והיהודי מוגדר תמיד לאחר מעשה. התרחש
החורבן, הסתלקה השכינה, באה גבורת הרוח; זהו הזמן לחשבון נפש.

בעט ברזל: יהודים לעת שבר

עם שקיעת האבק קם היהודי ותובע את מילותיו. אחרי שהשברים מתחילים להתאחות, כאשר שהשריטות מבקשות להגליד. כשהכול היה עוד חשוף ופתוח עמדנו ללא מילים, או עם מילים קשות; עכשיו הוא הזמן לעכל את היהודי שבנו: האם הוא חדש? האם שב לקדמותו?

'יהודים לעת שבר' - במידה רבה אנחנו אומרים בעצם: יהודים.

///

האיורים והציורים המשולבים בעמודי החוברת הם פרי עטה של עדי אודיה ברוך הי"ד.

עדי הייתה בת בכורה לשני אחיה, נולדה וגדלה בקריית-נטפים. מגיל צעיר אפיינו את עדי חיוך ושמחה, לצד עקשנות ונחישות. היא הייתה נערה חברותית ונעימת הליכות. לעדי היה חשוב לתרום למדינה ולחברה ומגיל 16 היא התנדבה בארגון "משפחה אחת" לנפגעי פעולות איבה ומשפחותיהם, במקביל להיותה מדריכה בתנועת "בני עקיבא". עדי שירתה בצבא כסמב"צית חי"ד והייתה חניילת מצטיינת. לאחר שחרורה, היא פתחה עסק לצילום, וצילמה זוגות מאורסים ונשואים טריים בזמן שחיכתה מאוד להצעת נישואין בעצמה מבן זוגה. נפלה בשדרות ביום כ"ז בתשרי תשפ"ד. בת 22 הייתה בנופלה.

תוכן עניינים

האימה וההתחייבות // אהרן אפלפלד	9
קניות בנתיבות // יצחק כהן	17
הציונות שלי // שמואל הוגו ברגמן	20
עידן אחר // [תמלול]	23
את רְעִי אנוכי מבקש // איילת וניתאי הוד	26
שלושה שירים // רוני מועלם	35
יצירה עברית יושבת שבעה // שאול שארף	37
שלושה פרקי זיכרון ושכחה // יצחק גוילי	55
על הרזלטה // עוז בלומן	59
השכינה שלי // יאיר מימרן	68
מיסטיקה, היגיון ומלחמת חרבות ברזל // זאק מילנצ'יק	70
הושענות // ידידיה ונגרובר	109
נאחז בסבך // יאיר טיקטין	111
סיפורים מהשוחות // ארי' יארמיש	148
שלושה קטעים מ'אבות ותולדות' // ארי' יארמיש	150
תהום והתעלות // שחר אברהם פרידמן	153

בעט ברזל: יהודים לעת שבר

מונות איזם תשפ"ו // אילון אביאור-לובוצקי	164
אלוהים כאין וכיש: מסה על אלוהים והפוליטי // בנימין זינגר	166
הקדוש ברוך הוא הביא עלינו את המלחמה, הקדוש ברוך הוא יחנך לנו את הילדים // אלקנה כהן	182
כחרס הנשאר // צבי לובושין	185
בגרות ואינפנטיליות בפוליטיקה המודרנית // דורון פורת	217
רשימות על ההמתנה להיכנס לעזה // יאיר צנגן	248
יהודים טובים: הדרך שלפנינו // עמרי שרת	255